

423983, РТ, Муслюмовский район. с. Баюково, ул. Советская 2,
тел. (8-85556) 3-16-38

Баек авылы

25.12.2023ел

КҮРСӘТМӘ № 82

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӨСЛИМ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ БАЕК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ШӘХСИ МӘГҮЛҮМАТЛАР СУБЪЕКТЛАРЫНЫҢ ЯКИ АЛАРНЫҢ ВӘКИЛЛӘРЕНЕҢ СОРАУЛАРЫН ҺӘМ МӨРӘЖӘГАТЬЛӘРЕН КАРАУ КАГЫЙДӘЛӘРЕН РАСЛАУ ТУРЫНДА КҮРСӘТМӘ

«Персональ мәгълүматлар турында» 2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ номерлы Федераль законның 18.1 статьясындагы 1 өлешендәге 2 пунктына һәм «персональ мәгълүматлар турында» Федераль законда каралган бурычларны үтәүне тәмин итүгә юнәлдерелгән чаралар исемлегенен 1 пунктчасының «б» пунктчасын үтәүгә таянып һәм аңа ярашлы рәвештә кабул ителгән норматив хокукый актлар, дөүләт яки муниципаль органнар булган операторлар, Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2012 елның 21 мартындагы 211 номерлы карары белән расланган:

1. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлегендә шәхси мәгълүматлар субъектларының яки аларның вәкилләренен сорауларын һәм мөрәжәгатьләрен карау кагыйдәләрен расларга.

2. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлегендә шәхси мәгълүматларны эшкәртүгә кагылышлы шәхси мәгълүматлар һәм (яки) мәгълүмат биру турында шәхси мәгълүматлар субъектларының һәм аларның вәкилләренен мөрәжәгатьләрен карап тикшерүне гамәлгә ашыручы вазыйфаи затлар тарафыннан билгеләргә:

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесен

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә кадлырам

4. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлегендә шәхси мәгълүматлар субъектларының яки аларның вәкилләренен сорауларын һәм мөрәжәгатьләрен карау кагыйдәләре Баек авыл жирлегенен рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарганнан соң гамәлгә керә.

Мөслим муниципаль районы
Баек авыл жирлеге
Башкарма комитеты житәкчесе

М.Ф. Фахерлегаянов

Татарстан Республикасы
Мөслим муниципаль районы
Баяк авыл жирлеге
Башкарма комитеты житәкчесе
боерыгы белән расланды
«25» декабрь 2023 ел. № 82

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӨСЛИМ МУНИЦИПАЛЬ БАЕК АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕНДӘ ШӘХСИ МӘГЪЛҮМАТЛАР СУБЪЕКТЛАРЫНЫҢ ЯКИ АЛАРНЫҢ
ВӘКИЛЛӘРЕНЕҢ СОРАУЛАРЫН ҺӘМ МӨРӘЖӘГАТЬЛӘРЕН КАРАУ
КАГЫЙДӘЛӘРЕ**

1 бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1. Әлеге кагыйдәләр Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баяк авыл жирлегендә шәхси мәгълүматларны эшкәртүгә кагылышлы шәхси мәгълүматлар һәм (яки) мәгълүмат бирү, шулай ук күрсәтелгән запрослар (мөрәжәгатъләр) буенча мәгълүмат бирү турында персонал мәгълүмат субъектларының яки аларның вәкилләренә сорауларын һәм мөрәжәгатъләрен юнәлеш бирү һәм карау белән бәйлә мөнәсәбәтләренә жайга сала.

2. Әлеге Кагыйдәләр «Мәгълүмат, мәгълүмат технологияләре һәм мәгълүматны яклау турында» 2006 елның 27 июлендәге 149-ФЗ номерлы Федераль закон, «Шәхси мәгълүматлар турында» 2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ номерлы Федераль закон («Шәхси мәгълүматлар турында» Федераль закон), «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль законнар һәм Россия Федерациясенә, Баяк авыл жирлегенә уставы һәм башка муниципаль норматив хокукый актлар нигезендә эшләнгән.

3. Шәхси мәгълүматлар субъекты «Шәхси мәгълүматлар турында» Федераль законның 14 статьясындагы 7 өлешендә каралган һәм аның шәхси мәгълүматларын Баяк авыл жирлеге үзидарә органы эшкәртүгә кагылышлы мәгълүмат алуға хокуклы (алга таба – оператор).

4. Әлеге Кагыйдәләрнең 3 пункттында күрсәтелгән мәгълүмат Оператор тарафыннан хосусый белешмәләр субъектының яисә аның вәкиленә язма гаризасы (алга таба - сорау) яисә субъектның персонал белешмәләр субъектының яисә аның Операторга вәкиленә телдән мөрәжәгатә (алга таба - мөрәжәгатъ) нигезендә бирелә.

5. Шәхси мәгълүмат субъекты (аның вәкиле) операторга беренчел сорау яки беренчел мөрәжәгатъ итү юнәлешеннән соң утыз көн узгач, элек сораган мәгълүматны сорап кабат мөрәжәгатъ итәргә хокуклы. Күрсәтелгән срок тәмамланганчы шәхси мәгълүмат субъекты (аның вәкиле) операторга ул элек сораган мәгълүматны алу өчен кабат мөрәжәгатъ итәргә хокуклы, түбәндәге очракларда:

1) кыскарак срок норматив хокукый акт яки шәхси мәгълүмат субъекты булган я табыш алучы яки поручитель булган килешү нигезендә кабул ителгән Федераль закон белән билгеләнгән;

2) соратып алына торган мәгълүмат ана танышу өчен башлангыч гаризаны (мөрәжәгатъне) карау нәтижеләре буенча тулы күләмдә бирелмәгән.

**2 бүлек. СОРАУНЫҢ ЮНӘЛЭШЕ ҺӘМ КАРАУ ТӘРТИБЕ. СОРАУ БУЕНЧА
МӘГЪЛҮМАТ БИРҮ**

6. Сорау шәхси мәгълүмат субъекты яки аның вәкиле тарафыннан операторга түбәндәге ысулларның берсе белән жибәрелә:

- 1) операторның почта адресы буенча;
 - 2) операторның электрон почта адресы буенча;
 - 3) гражданнар мөрәжәгатъләрен кабул итү өчен җаваплы вазыйфай затка.
7. Сорау түбәндәге мәгълүматны үз эченә алырга тиеш:

1) сорау белән мөрәжәгать иткән кешенең фамилиясе, исеме, әтисенең исеме (булган очракта), аның шәхесен раслаучы төп документның номеры, күрсәтелгән документның бирелгән көне һәм аны биргән орган турында мәгълүмат;

2) җавап жибәрергә тиешле почта адресы кәгазьдә сорау белән мөрәжәгать иткән очракта; җавап жибәрергә тиешле электрон почта адресы электрон формада сорау белән мөрәжәгать иткән очракта;

3) шәхси мәгълүмат субъектының оператор белән мөнәсәбәтләрдә катнашуын раслаучы мәгълүмат яки оператор тарафыннан субъектның шәхси мәгълүматларын эшкәртү фактын раслаучы мәгълүмат;

4) соратып алына торган мәгълүматны тасвирлау;

5) әлеге Кагыйдәләрнең 3 пункттында каралган белешмәләрнең кабат соратып алуын нигезләү - кабат шул ук белешмәләр соратып алынган очракларда;

6) соратып алу белән мөрәжәгать иткән кешенең имзасы: үз куллары белән- кәгазьдә соратып алулар өчен, электрон формада - электрон соратып алулар өчен;

7) соратып алу юнәлеше датасы.

Сорау белән мөрәжәгать иткән затның теләге буенча соратып алуда гариза белән мөрәжәгать иткән зат белән элементгә керергә мөмкин булган контактлы телефон күрсәтелергә мөмкин.

8. Әлеге Кагыйдәләрнең 6 пункттындагы 1 һәм 2 пунктчаларында каралган ысуллар белән сорауга мөрәжәгать иткән кешенең шәхесен раслаучы төп документ күчермәсе кушыла, ә мондый сорау шәхси мәгълүмат субъекты вәкиле тарафыннан жибәрелгән очракта, сорауга шулай ук әлеге вәкилнең вәкаләтләрен раслаучы ышаныч кәгазе яки башка документ күчермәсе кушыла.

9. Операторның гражданнар мөрәжәгатъләрен кабул итү өчен җаваплы вазифай зат, операторда билгеләнгән эш алып бару кагыйдәләренә ярашлы рәвештә, запросны кергән коненнән теркәп бара.

10. Гариза кергән көн әлеге Кагыйдәләрнең 9 пункты нигезендә аны теркәү көне була.

11. Әлеге Кагыйдәләрнең 3 пункттында (алга таба – вәкаләтле вазыйфай зат) каралган мәгълүматны бирү турында персонал мәгълүмат субъектларының һәм аларның вәкилләренен мөрәжәгатъләрен һәм сорауларын карау бурычы йөкләнгән операторның вазыйфай заты әлеге Кагыйдәләрнең 6-8 пунктлары нигезендә, теркәлгәннән соң өч эш көне эчендә бирелгән сорауны карый.

12. Сорауны карау нәтижеләре буенча вәкаләтле вазифай зат түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) соралган мәгълүматны бирү турында;

2) соралган мәгълүматны бирүдән баш тарту турында.

13. Соралган мәгълүматны бирүдән баш тарту турында карар түбәндәге очракларда кабул ителә:

1) сорау белән мөрәжәгать иткән кешенең соралган мәгълүматны алырга хокукы юк;

2) соратып алынган мәгълүмат Операторда юк;

3) сорауның эчтәлегенә соралган мәгълүматны билгеләргә мөмкинлек бирми;

4) соратып алу һәм (яки) аңа кушылган документлар дәрәжә булмаган мәгълүматлар үз эченә ала;

5) гарызнамә әлеге Кагыйдәләрнең 7, 8 пунктларында каралган таләпләргә туры килми;

6) соратып алуга әлеге Кагыйдәләрнең 8 пункттында каралган документлар яки барлык күрсәтелгән документлар да кушылмаган;

7) соратып алына торган мәгълүмат шәхси мәгълүматлар субъектына яисә аның вәкиленә, беренче сорау кабат сорату жибәрелгән көнгә кадәр утыз көннән дә ким булмаган

вакыт жибәрелсә һәм (яисә) Оператор соратып алына торган мәгълүматны башка күләмдә бирә алмаса, беренче соратып алу буенча мәгълүмат бирелгәннән соң бирелә;

8) «Шәхси мәгълүматлар турында» Федераль законның 14 статьясындагы 8 өлешендә каралган шартлар бар.

14. Сораулы мәгълүмат бирүдән баш тарту турында карар кабул ителгән очракта, вәкаләтле вазыйфай зат таләпкә жавап эзерли, анда кире кагуның нигезләрен һәм сәбәпләрен күрсәтә.

Әлеге Кагыйдәләрнең 13 пункттындагы 3 - 6 пунктчаларында каралган нигезләрдә соратып алынган мәгълүмат бирүдән баш тарту турында карар кабул ителгән очракта, сорауга жавапта шулай ук ачыкланган житешсезлекләр күрсәтелә һәм соратып алу мөмкинлегенә һәм аның юнәлешенә кагыйдәләре аңлатыла.

Әлеге Кагыйдәләрнең 13 пункттындагы 7 пунктчасында каралган нигезләрдә соратып алынган мәгълүмат бирүдән баш тарту турында карар кабул ителгән очракта, гарызнамәгә жавап итеп шулай ук, әлеге Кагыйдәләрнең 7 пункттындагы 6 пунктчасында каралган нигезләргә исәпкә алып, кабат сорату үтүдән баш тарту нигезләнә.

15. Соралган мәгълүматны бирү турында карар кабул ителгән очракта, вәкаләтле вазифай зат соралган мәгълүматны үз эченә алырга тиешле сорауга жавап эзерли. Күрсәтелгән мәгълүмат аңлаешлы рәвештә баян ителергә тиеш, һәм анда персонал мәгълүматларның башка субъектларына караган шәхси мәгълүматлар булырга тиеш түгел, мондый шәхси мәгълүматны ачу өчен законлы нигезләр булган очраклардан тыш.

Әгәр дә сорау белән мөрәжәгать иткән кеше соралган мәгълүматны үз эченә алган документларның күчәрмәләрен бирүне сораса, сорауга жавапка әлеге пунктның беренче абзацында каралган таләпне үтәү шарты белән, шулай ук мондый документларда дәүләт яки закон белән саклана торган башка серне тәшкил итүче мәгълүматлар булмаса, мондый документларның расланган күчәрмәләре кушыла.

16. Гарызнамәгә жавап Оператор гаризасын теркәгән көннән алып утыз календарь көннән дә соңга калмыйча сорауны жибәргән затка жибәрелергә (бирелде) тиеш.

17. Сорауга жавапта түбәндәге белешмәләр күрсәтелергә тиеш:

1) Операторның исеме;

2) вәкаләтле вазыйфай затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булганда);

3) сорау белән мөрәжәгать иткән кеше турында мәгълүмат;

4) Операторга керү датасы;

5) соратып алуға жавап төзү датасы;

6) вәкаләтле вазифай затның имзасы: үз кулы белән кәгазьдә сорауга жавап бирү өчен, электрон сорауга жавап бирү өчен электрон формада.

18. Электрон рәвештә Операторга кергән сорауга жавап электрон документ рәвешендә запоста күрсәтелгән электрон почта адресы буенча жибәрелә.

Әгәр операторга кәгазьдә килгән сорауда телефон күрсәтелсә, вәкаләтле вазифай зат телефон аша сорау белән мөрәжәгать иткән кешегә сорауга жавапны шәхсән алу яки күрсәтелгән документларны почта адресы буенча алу мөмкинлегенә турында хәбәр итә.

Әгәр язма рәвештә сорау белән мөрәжәгать иткән зат үзе белән элементгә керергә мөмкин булган телефон номерын яисә вәкаләтле вазыйфай зат күрсәтелгән телефон номеры буенча мөрәжәгатькә мөрәжәгать иткән зат белән элементгә керә алмаган булса, вәкаләтле вазыйфай зат гарызнамәгә жавап жибәрә, гаризада күрсәтелгән почта адресына тапшыру турында хәбәрнамә белән заказлы хат жибәрә.

19. Сорауга жавап бирү вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан шәхсән гарызнамә белән мөрәжәгать иткән затка, күрсәтелгән зат тарафыннан паспорт яисә шәхесне таныкклы торган башка документ күрсәтелгәннән соң, ә шәхси белешмәләр субъекты вәкиле гарызнамәсә белән мөрәжәгать иткән очракларда - шулай ук аларга ышаныч яисә вәкилнең вәкаләтләрен раслый торган башка документ күрсәтелгәннән соң башкарыла.

3 бүлек. МӨРӘЖӘГАТЬНЕ КАРАУ ТӘРТИБЕ. МӨРӘЖӘГАТЬ НИГЕЗЕНДӨ МӨГЪЛҮМАТ БИРҮ

20. Әлеге Кагыйдәләрнең 3 пунктында каралган мөгълүматны алу максаты белән персонал бөлешмәләрне субъект яисә аның вәкиле кабул итү сәгатъләрендә вәкаләтле вазыйфай затка телдән мөрәжәгать итәргә хокуклы.

21. Мөрәжәгать нигезендә вәкаләтле вазыйфай зат:

1) Операторның шәхси мөгълүматларын эшкәртү фактын раслый (расламый);
2) персонал мөгълүматларны эшкәртүнең хокукий нигезләре, максатлары һәм Оператор тарафыннан кулланыла торган ысуллары турында, шулай ук, Оператор кушуы буенча шәхси мөгълүматларны эшкәртүне гамәлгә ашыручы затның исеме яисә фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта) һәм адресы турында, әгәр мондый затка эшкәртү тапшырылган булса, телдән рәвештә бөлешмәләр тапшыра;

3) әлеге Кагыйдәләрнең 3 пунктында каралган башка бөлешмәләрне, күрсәтелгән мөгълүматлы документларны бирү юлы белән, алар белән Оператор биләгән бинада танышу өчен бирә.

22. Шәхси бөлешмәләр субъекты мөрәжәгать иткәндә Операторның вәкаләтле вазыйфай затына шәхесен раслаучы төп документ, ә шәхси бөлешмәләр субъекты вәкиле - шәхесне раслаучы төп документ һәм аның вәкаләтен раслаучы башка документ тапшыра.

23. Вәкаләтле вазыйфай зат мөрәжәгатьне мөрәжәгать иткән вакыттан ике сәгать эчендә кичекмәстән карый һәм түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) әлеге Кагыйдәләрнең 21 пунктының 1 һәм 2 пунктчаларында каралган телдән мөгълүмат бирү турында;

2) әлеге Кагыйдәләрнең 21 пунктындагы 2 пунктчасында каралган телдән мөгълүмат бирүдән баш тарту турында;

3) әлеге Кагыйдәләрнең 21 пунктындагы 3 пунктчасында каралган мөгълүматны үз эченә алган документларны танышу өчен бирү турында;

4) әлеге Кагыйдәләрнең 21 пунктындагы 3 пунктчасында каралган мөгълүматны үз эченә алган документларны танышудан баш тарту турында.

24. Әлеге Кагыйдәләрнең 23 пунктындагы 2 пунктчасында каралган карар түбәндәге очракларда кабул ителә:

1) мөрәжәгать иткән затның соралган мөгълүматны алуға хокукы юк;

2) мөрәжәгать иткән зат әлеге Кагыйдәләрнең 22 пунктында каралган документларны тапшырмаган;

3) соралган мөгълүматны бирү өчен ике сәгаттән артык вакыт таләп ителә яки соралган мөгълүмат эш көне ахырына кадәр бирелә алмый.

25. Әлеге Кагыйдәләрнең 23 пунктындагы 4 пунктчасында каралган карар түбәндәге очракларда кабул ителә:

1) мөрәжәгать иткән затның соралган мөгълүматны алуға хокукы юк;

2) мөрәжәгать иткән зат әлеге Кагыйдәләрнең 22 пунктында каралган документларны тапшырмаган;

3) соратып алынган мөгълүмат бирү өчен аерым документ рәвешендә җавап эзерләү таләп ителә;

4) соратып алына торган мөгълүматны үз эченә алган документлар Операторда юк;

5) соратып алына торган мөгълүматны үз эченә алган документлар танышу өчен эш көне ахырына кадәр бирелә алмый;

6) сорала торган мөгълүматны үз эченә алган документлар шәхси мөгълүмат субъектына яисә аның вәкиленә утыз көннән дә кимрәк элек мөрәжәгать нигезендә яисә аның нигезендә норматив хокукий акт яисә шәхси мөгълүмат субъекты файда алучы яки поручитель булып торган килешүдә билгеләнгән федераль закон нигезендә билгеләнгән кыскарак срок тәмамланганчы, күрсәтелгән шартларда танышу өчен бирелде, документлар бирелгәннән соң үзгәреشلәр кертелмәгән;

7) соратып алына торган мэгълүматны үз эченэ алган документларның күчермэләре хосусый белешмәләр субъектына яисә аның вәкиленә Операторга кимендә утыз көн элек жиберелгән гарызнамә нигезендә яисә аның нигезендә федераль законда билгеләнгән кыска вакыт узганчы, аның нигезендә кабул ителгән норматив хокукый акт яисә файда китерә торган шартнамә нигезендә бирелгән булса, күрсәтелгән документларга алар бирелгәннән соң үзгәрешләр кертелмәгән очракта;

8) соратып алына торган мэгълүматны үз эченэ алган документлар массакуләм мэгълүмат чарасында басылып чыккан яисә гомуми белешмәләр өчен «Интернет» мэгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырылган;

9) соратып алына торган мэгълүматны үз эченэ алган документларда персонал белешмәләрнең башка субъектларына кагылышлы шәхси белешмәләр бар һәм мондый шәхси белешмәләрне ачу өчен законлы нигезләр юк;

10) соратып алына торган мэгълүматны үз эченэ алган документларда дәүләт яисә закон белән саклана торган башка серне тәшкит итүче белешмәләр була;

11) «Шәхси мэгълүматлар турында» Федераль законның 14 статьясындагы 8 өлешендә каралган шартлар бар.

26. Әлеге Кагыйдәләрнең 23 пунктының 2 һәм 4 бүлекләрендә каралган карар кабул ителгән очракта, вәкаләтле вазыйфай зат мөрәжәгать иткән затка кабул ителгән карар турында һәм аны кабул итү нигезләре турында кичекмәстән хәбәр итә.

Әлеге Кагыйдәләрнең 24 пунктындагы 2 пунктчасында, 25 пунктындагы 2, 3, 9, 10 пунктчаларында каралган нигезләр буенча карар кабул ителгән очракларда вәкаләтле вазыйфай зат шулай ук мөрәжәгать иткән затка запрос белән эш итү мөмкинлеген һәм аның юнәлеше тәртибен аңлата.

Әлеге Кагыйдәләрнең 24 пунктындагы 3 пунктчасында, 25 пунктындагы 5 пунктчасында каралган нигезләр буенча карар кабул ителгән очракларда, вәкаләтле вазыйфай зат мөрәжәгать иткән затка, соралган мэгълүмат аңа телдән яисә документлар белән танышу юлы белән бирелергә мөмкин, әмма мөрәжәгать иткән көннән соң өч эш көненнән дә соңга калмыйча бирелгән вакыт турында хәбәр итә.

Әлеге Кагыйдәләрнең 25 пунктындагы 8 пунктчасында каралган нигезләр буенча карар кабул ителгән очракларда, вәкаләтле вазыйфай зат шулай ук мөрәжәгать иткән затка тиешле массакуләм мэгълүмат чарасы яисә тиешле документлар басылган (урнаштырылган) «Интернет» мэгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге сайт турында белешмәләр хәбәр итә, шулай ук мөрәжәгать итүче затка сорау белән мөрәжәгать итү мөмкинлеген һәм аны жиберү тәртибен аңлата.

27. Әлеге Кагыйдәләрнең 23 пунктындагы 1 пунктчасында каралган карар кабул ителгән очракта, вәкаләтле вазыйфай зат мөрәжәгать иткән затка кичекмәстән соралган мэгълүматны хәбәр итә.

Әлеге Кагыйдәләрнең 23 пунктындагы 3 пунктчасында каралган карар кабул ителгән очракта, вәкаләтле вазыйфай зат мөрәжәгать иткән затка карар кабул ителүе турында кичекмәстән хәбәр итә һәм аңа Оператор биләгән бинада соратып алына торган мэгълүмат булган документлар белән танышу мөмкинлеген тәмин итә.

28. Мөрәжәгать итүчене соратып алына торган мэгълүматны үз эченэ алган документлар белән таныштыру вәкаләтле вазыйфай зат барында гамәлгә ашырыла, ул күрсәтелгән документларның сакланышын тәмин итә.

29. Вәкаләтле вазыйфай зат мөрәжәгать итүче зат үтенече буенча үз вәкаләтләре чикләрендә танышу өчен бирелгән документларның эчтәлегенә турында аңлатмалар бирә.

30. Документлар белән танышканда мөрәжәгать иткән зат алардан үз техник чараларын кулланып күчермәләренә төшерергә, шулай ук күчермәләр ясарга хокуклы. Әгәр мөрәжәгать итүче вәкаләтле вазыйфай зат танышу өчен бирелгән документларның күчермәләрен ясауны сорый икән, вәкаләтле вазыйфай зат аңа сорау белән мөрәжәгать итү мөмкинлеген һәм аның юнәлеше тәртибен аңлата.